EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.11.16.
COM(2020) 715 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a kültéri használatra tervezett berendezések zajkibocsátására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2000. május 8-i 2000/14/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásáról és igazgatásáról

{SWD(2020) 266 final} - {SWD(2020) 267 final}

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a kültéri használatra tervezett berendezések zajkibocsátására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2000. május 8-i 2000/14/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásáról és igazgatásáról

1. Bevezetés

A kültéri használatra tervezett berendezések zajkibocsátására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 2000/14/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet[1] (a továbbiakban: irányelv) 2000. május 8-án fogadták el, és 2002. január 3-án vált alkalmazandóvá. A kültéri használatra tervezett berendezések zajkibocsátására vonatkozó uniós jogi keret hét, konkrét termékekről szóló irányelv, valamint két, vizsgálati eljárásokról szóló irányelv összevonásával jött létre[2].

Az irányelv 20. cikke értelmében a Bizottság jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az irányelv végrehajtásával és igazgatásával kapcsolatos tapasztalatairól. Miután minden szükséges konzultációt megtartott, különösen az irányelv 18. cikkével létrehozott bizottsággal, a Bizottságnak elő kell terjesztenie következtetéseit és adott esetben az irányelv módosítására vonatkozó javaslatait.

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács 2000/14/EK irányelve (2000. május. 8.) a kültéri használatra tervezett berendezések zajkibocsátására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 162., 2000.7.3., 1. o.), a 2005/88/EK irányelvvel (HL L 344., 2005.12.27., 44. o.), a 219/2009/EK rendelettel (HL L 87., 2009.3.31. 109. o.) és az (EU) 2019/1243 rendelettel (HL L 198., 2019.7.25., 241.o.) módosított, valamint helyesbített (HL L 165., 2006.6.17., 35. o. (2005/88/EK)) irányelv. Eredeti szöveg: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32005L0088; egységes szerkezetbe foglalt szöveg: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02000L0014-20190726 A Bizottság a kültéri használatra tervezett berendezések zajkibocsátásával kapcsolatos ágazati weboldala: https://ec.europa.eu/growth/sectors/mechanical-engineering/noise-emissions_en

[2] A Tanács 79/113/EGK irányelve (1978. december 19.) az építési munkagépek és felszerelések zajkibocsátásának meghatározására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 33., 1979.2.8., 15. o.).
A Tanács 84/532/EGK irányelve (1984. szeptember 17.) a tagállamok építési munkagépekkel és felszerelésekkel kapcsolatos közös rendelkezésekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 300., 1984.11.19., 111. o.).
A Tanács 84/533/EGK irányelve (1984. szeptember 17.) a kompresszorok megengedhető hangteljesítményszintjére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 300., 1984.11.19., 123. o.).
A Tanács 84/534/EGK irányelve (1984. szeptember 17.) a toronydaruk megengedhető hangteljesítményszintjére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 300., 1984.11.19., 130. o.).
A Tanács 84/535/EGK irányelve (1984. szeptember 17.) a hegesztőgenerátorok megengedhető hangteljesítményszintjére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 300., 1984.11.19., 142. o.).
A Tanács 84/536/EGK irányelve (1984. szeptember 17.) a villamos energiát szolgáltató generátorok megengedhető hangteljesítményszintjére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 300., 1984.11.19., 149. o.).
A Tanács 84/537/EGK irányelve (1984. szeptember 17.) a motoros kézi betontörők és légkalapácsok megengedhető hangteljesítményszintjére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 300., 1984.11.19., 156. o.).
A Tanács 84/538/EGK irányelve (1984. szeptember 17.) a fűnyírók megengedhető hangteljesítményszintjére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 300., 1984.11.19., 171. o.).
A Tanács 86/662/EGK irányelve (1986. december 22.) a hidraulikus kotrógépek, kábelkotrógépek, földtoló gépek, rakodógépek és kotró-rakodó gépek zajkibocsátásának korlátozásáról (HL L 384., 1986.12.31., 1. o.).

A Bizottság a fentiek alapján elvégezte az irányelv értékelését annak hatálybalépésétől kezdődően. Az értékelés aszerint vizsgálta az irányelv teljesítményét, hogy eredményesen megvalósítja-e célkitűzéseit, hatékony-e (szabályozási – ezen belül igazgatási – költség-haszon elemzés), milyen egyszerűsítési és fejlesztési lehetőségeket rejt magában, koherens-e az egyéb uniós jogszabályokkal, releváns-e az érdekeltek igényeihez mérten, valamint hozzáadott értéket jelent-e az uniós szintű jogi aktus.

Az értékelés alátámasztására a Bizottság különféle adatforrásokat használt fel, konzultációkat folytatott a különböző tagállamokkal és érdekeltekkel, valamint számos tanulmányt végzett annak érdekében, hogy naprakész információkat gyűjtsön össze az irányelv hatálya alá tartozó berendezések teljesítményéről, valamint megvizsgálja a felülvizsgálat szükségességét és lehetőségét:

- a 2007. évi „*Tanulmány a kültéri használatra tervezett berendezések zajkibocsátásáról szóló 2000/14/EK irányelv végrehajtásával és igazgatásával kapcsolatban szerzett tapasztalatokról*” (a „NOMEVAL-tanulmány”)[3];
- a 2009. évi, „*A kültéri berendezések zajkibocsátásáról szóló irányelv felülvizsgálatát célzó lehetséges szakpolitikai lehetőségek hatásvizsgálata*” (az „ARCADIS-tanulmány”)[4];
- a 2013. évi „*Tanulmány a kültéri berendezések zajkibocsátásáról szóló 2000/14/EK irányelv és a gépekről szóló 2006/42/EK irányelv összevonásáról*” (a „CPES-tanulmány”)[5];
- a 2015-2016. évi „*Tanulmány a kültéri használatra tervezett berendezések zajkibocsátásáról szóló 2000/14/EK irányelv jelenlegi alkalmazási körének és határértékeinek megfelelőségéről*” (az „ODELIA-tanulmány”)[6];
- a 2017-2018. évi „*Háttértanulmány a kültéri használatra tervezett berendezések zajkibocsátásáról szóló 2000/14/EK irányelv értékeléséhez*[7] *és hatásvizsgálatához*[8]” (a „VVA-tanulmány”).

Az értékelés eredményét az ezt a jelentést kísérő szolgálati munkadokumentum ismerteti.

2. Az irányelv célja és fő rendelkezései

[3] http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/1639/attachments/1/translations/en/renditions/pdf

[4] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/1635/attachments/1/translations/en/renditions/pdf

[5] http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/4985/attachments/1/translations/

[6] http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/18281/attachments/1/translations/

[7] https://publications.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/90f4d795-e192-11e8-b690-01aa75ed71a1

[8] https://publications.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/69de2e48-e17d-11e8-b690-01aa75ed71a1

Az irányelv meghatározza az uniós piacon forgalomba hozott, kültéri használatra tervezett berendezések zajkibocsátására vonatkozó szabályok és eljárások harmonizálásának jogi keretét. Célja az emberi egészség és jóllét védelme, valamint a környezet megóvása a kültéri berendezések zajkibocsátásának csökkentésével, továbbá a belső piac zavartalan működésének elősegítése azáltal, hogy az irányelv harmonizálja a kültéri berendezések zajkibocsátására vonatkozó követelményeket az ilyen berendezések szabad mozgását korlátozó akadályok kiküszöbölése érdekében.

Az irányelv fő célkitűzései a következők:

- az irányelv hatálya alá tartozó kültéri berendezések szabad mozgásának biztosítása az Unió belső piacán;
- az érintett berendezések engedélyezett zajszintjének csökkentése az emberi egészség és jóllét védelme, valamint a környezet megóvása érdekében;
- a nyilvánosság tájékoztatása az ilyen berendezések által kibocsátott zajjal kapcsolatban, ezáltal a kevésbé zajos berendezések népszerűsítése és a fogyasztók döntésének befolyásolása pozitív irányban.

Az irányelv meghatározza a zajvizsgálat részletes módszereit és vizsgálati előírásait (az európai és nemzetközi szabványok figyelembevételével); az egyes berendezésekre vonatkozó harmonizált zajkibocsátási határértékeket; a megfelelőségértékelési eljárásokat; valamint a jelölési követelményeket.

Az irányelv az I. mellékletben meghatározott 57 kültéri használatra tervezett berendezéstípusra terjed ki, melyek közül 22 típus esetében zajkibocsátási határértéket állapít meg (12. cikk), továbbá minden berendezéstípus esetében előírja az adott berendezésre érvényes zajszint feltüntetését (13. cikk). Az érintett berendezések nyolc csoportba sorolhatók be:

I. Tisztítóberendezések

II. Építőipari berendezések

III. Kertészeti berendezések

IV. Rakodó- és emelőberendezések

V. Áramfejlesztő generátorok és hűtőberendezések

VI. Szivattyú- és szippantóberendezések

VII. Motoros szánok és hótaposógépek

VIII. Hulladékgyűjtő, -feldolgozó és -újrahasznosító berendezések

Az irányelv mind a hivatásos, mind a magánfelhasználók által üzemeltetett berendezésekre kiterjed. A tisztító-, építőipari, rakodó- és emelőberendezések, az áramfejlesztő generátorok és a hűtőberendezések, valamint a hulladékgyűjtő, -feldolgozó és -újrahasznosító berendezések kategóriájában a berendezések többségét hivatásos felhasználók alkalmazzák. A kertészeti, szivattyú- és szippantóberendezések kategóriájában minden típust egyaránt

használnak hivatásos és magánfelhasználók is. A nagyobb és drágább berendezéseket azonban jellemzően szakemberek használják.

3. Átültetés a nemzeti jogba és végrehajtás

A célkitűzések teljesíthetősége érdekében az irányelv harmonizálta a kültéri berendezések zajkibocsátására vonatkozó tagállami szintű törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések egyes szempontjait. A 2000. május 8-i elfogadást követően a tagállamoknak át kellett ültetniük és végre kellett hajtaniuk az irányelv rendelkezéseit – a szükséges nemzeti jogi rendelkezések elfogadásának határideje 2001. július 3. volt; a jogszabályokat 2002. január 3-ától kell alkalmazni.

A tagállamok teljes egészében következetesen átültették és végrehajtották az irányelvet. Az irányelv jogszabályi rendelkezéseinek nemzeti jogba való átültetésével vagy végrehajtásával kapcsolatban nem derült fény jelentős problémákra. Ez különösen igaz a forgalomba hozatalra vonatkozó rendelkezések, valamint a gyártók és hivatalos képviselőik vonatkozó kötelezettségei, továbbá a tagállami szerepkörökről és feladatokról, a megfelelőségértékelési eljárásokról és szervekről, valamint a zajra vonatkozó adatok összegyűjtéséről szóló rendelkezések esetében.

Ezzel szemben a piacfelügyelet – különösen a tevékenységek köre és ellenőrzése – terén eltérések figyelhetők meg a tagállamok között. Ezt a helyzetet leginkább az idézte elő, hogy az adott terület számára a belső piac más, az uniós harmonizálás által szabályozott területeihez képest nem különítettek el megfelelő forrásokat.

Kötelezettségszegési eljárás azonban egyik tagállammal szemben sem indult, valamint az irányelv 9. cikkében foglalt, a berendezések meg nem felelése esetén követendő eljárás sem került alkalmazásra.

Az irányelv végrehajtását és adminisztrációját kiválóan működő ágazati munkacsoportok támogatják, amelyek magukban foglalják az összes, az uniós szinten jelentőséggel bíró szereplő – többek között a tagállamok, a kijelölt szervezetek, az ágazati szabványok kidolgozói és az érdekeltek szervezetei, a fogyasztók, a környezetvédelmi szervezetek stb. – képviselőit:

- az irányelv 18. cikkével létrehozott, a kültéri berendezések zajkibocsátásáról irányelvvel foglalkozó bizottság;
- a Bizottság a kültéri berendezések zajkibocsátásáról szóló irányelvvel foglalkozó munkacsoportja, mely azóta átalakult a Bizottság kültéri zajkibocsátással foglalkozó bizottsági szakértői csoportjává[9];
- a piacfelügyeleti hatóságok a kültéri berendezések zajkibocsátásáról szóló irányelvvel foglalkozó közigazgatási együttműködési csoportja; valamint

[9] A kültéri zajkibocsátással foglalkozó bizottsági szakértői csoport (E03673): https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3673

- a kijelölt szervezetek a kültéri berendezések zajkibocsátásáról szóló irányelvvel foglalkozó európai koordinációs csoportja.

Annak érdekében, hogy segítsen a gyártóknak és más jelentős szereplőknek teljesíteni az irányelv 16. cikkében foglalt, a zajra vonatkozó adatok összegyűjtésével kapcsolatos előírásokat, a Bizottság létrehozta és fenntartja a „NOISE” alkalmazást: egy, a forgalomba helyezett berendezések EK-megfelelőségi nyilatkozatával kapcsolatos információkat tartalmazó adatbázist.

4. Az értékelés fő eredményei

A jelentés a kültéri berendezések zajkibocsátásáról szóló 2000/14/EK irányelv értékelésének főbb megállapításait mutatja be. Az értékelés részleteit az ezt a jelentést kísérő szolgálati munkadokumentum ismerteti.

4.1. Az irányelv eredményessége

Az irányelv célkitűzéseinek elérésével kapcsolatos eredményességét illetően – különös tekintettel az irányelv hatálya alá tartozó kültéri berendezések zajkibocsátási szintjének csökkentésére – az értékelés során megállapításra került, hogy az elmúlt 20 évben csökkentek ezek a zajszintek. Ennek ellenére számos érintett berendezés még mindig meghaladja a hallásra és az általános egészségre veszélyesnek tekintett (hozzávetőlegesen 90 dB-es) hangteljesítményszintet, ez pedig azt mutatja, hogy még van mit javítani a helyzeten.

Az irányelv eredményességét többek között a fogyasztói magatartás is befolyásolta. A proaktív hozzáállás és a nagyobb tájékozottság hozzájárulhatott volna ahhoz, hogy a fogyasztók a kevésbé zajos berendezéseket részesítsék előnyben, ezáltal pedig a zajosabb termékverziók elutasítására ösztönözzék a piacot. A jogszabályi rendelkezések azonban önmagukban nem bizonyultak elegendőnek ahhoz, hogy a kevésbé zajos berendezések megvásárlására ösztönözzék a fogyasztókat. Az irányelv hatálya alá tartozó berendezések nem hivatásos vásárlói és felhasználói még mindig nem rendelkeznek kellő tudással és tudatossággal a zajkibocsátás terén, így a zajszint feltüntetése önmagában nem elegendő a fogyasztói döntések befolyásolásához.

A kevésbé zajos berendezések iránti alacsony piaci keresletet figyelembe véve az irányelv hiányában a gyártók a K+F-beruházásaikat a fogyasztók számára vonzóbb termékjellemzők (pl. teljesítmény, biztonság, energiahatékonyság) felé irányítanák. Még ha be is következhetett volna javulás a technológiai fejlődésnek köszönhetően (pl. az elektromos motoroknál) a zajkibocsátás terén, az irányelv hatására a gyártók kénytelenek voltak erőforrásokat fektetni a kültéri berendezések zajkibocsátásának csökkentését célzó különleges kialakítások, mechanizmusok és stratégiák kutatásába és fejlesztésébe. Ez különösen igaz a kötelező zajkibocsátási határértékkel rendelkező berendezések esetében (12. cikk), míg a csak a zajszintfeltüntetési kötelezettség tárgyát képező berendezések esetében (13. cikk) az irányelv már nem tudta ugyanilyen eredményesen a kevésbé zajos termékek kifejlesztésére ösztönözni a gyártókat.

Emellett a piacfelügyelet terén jelentkező hiányosságok – melyeket leginkább az adott területre szánt megfelelő források hiánya okoz – szintén akadályozták az irányelv célkitűzéseinek elérését. Ennek ellenére, bár az irányelv nem teljesítette maradéktalanul a kitűzött célokat, a kültéri berendezések zajkibocsátásának kitett lakosság így is jobb védelmet élvez jelenleg, mint az irányelv nélkül.

Az irányelv egyszerűsítette a fennálló jogi keretet azáltal, hogy felszámolta a kültéri berendezések szabad mozgását akadályozó tényezőket, és biztosította az ilyen berendezések belső piacának működését. Ezzel egyértelműbbé tette a helyzetet, és javította minden érdekelt működési környezetét. Mi több, az irányelv megakadályozta a különböző nemzeti szintű szabályozások kialakulását, melyek gátolhatták volna az érintett berendezések EU-n belüli mozgását.

4.2. Az irányelv hatékonysága

Az irányelv végrehajtásának hatékonyságát illetően az értékelés során több különböző típusú költség és haszon került meghatározásra. Az irányelv által biztosított előnyök közül a legnyilvánvalóbbak és legjelentősebbek az egészségügyi és környezetvédelmi hatások voltak. Ezzel szemben, bár az érdekeltek észlelték az EU-n belüli szabályozások harmonizálásának pozitív hatását, és aggodalmukat fejezték ki az Unión kívülihez képest szigorúbb uniós zajkibocsátási határértékeket illetően, nem érzékelték úgy, hogy ez jelentős hatást gyakorolt volna az üzleti tevékenységükre a bel- vagy a külkereskedelem tekintetében.

A termékek jelenleg használt, több különböző berendezéstípust és azonos típusok különböző verzióit magában foglaló osztályozása és csoportosítása azonban megnehezítheti a gyártók számára annak megállapítását, hogy egy adott termék az irányelv hatálya alá tartozik-e.

Az irányelv által előirányzott megfelelőségértékelési eljárások kellőképpen kielégítik a gyártók különböző igényeit, jóllehet a gyártók a tanúsításra vonatkozó belső ellenőrzési eljárás („önértékelés”) lehetőségének hiányát a 12. cikkben foglalt berendezések esetében korlátozásnak, míg a fogyasztók és a piacfelügyeleti hatóságok garanciának tekintik. Egyes országokban nem találhatók a kért eljárások elvégzésére képes kijelölt szervezetek, ez pedig akadályt jelent azon gyártók számára, amelyeknek más tagállamban kell felkutatniuk a szükséges szakértőket.

A megfelelőségértékelés költségei a gyártók egyik legjelentősebb költségének tekinthetők. Ezek a költségek különösen azoknál a vállalatoknál magasak, amelyeknek külön-külön vizsgálatokat kell végezniük az irányelv és más uniós jogszabályok – leggyakrabban a gépekről szóló irányelv – vonatkozásában. Mindazonáltal a kielégítő megfelelőségértékelési eljárások szükségességét a még mindig nem kielégítő piacfelügyelet problémájával kell összefüggésben látni, amely mind a kültéri berendezések zajkibocsátásáról szóló irányelv által érintett ágazatban, mind más szektorokban fennáll, ahogyan azt a „Háttértanulmány” és más források is megállapították.

Az irányelv hatálya alá tartozó berendezések többségére vonatkozó jelenlegi vizsgálati előírások és mérési módszerek nem állnak összhangban a technológiai fejlődéssel, ezért felül kell vizsgálni őket. Mi több, az, hogy az irányelvből hiányoznak a mérési bizonytalanság

megállapítására vonatkozó egyértelmű és egységes eljárások, a mérést végzőtől függő eltéréseket okozhat a garantált teljesítményszintek között.

A „NOISE” alkalmazás adatbázisa, bár pénzügyi kiadások tekintetében nem kifejezetten költséges, üzemeltetési szempontból jelentős korlátokat jelent (hibás vagy hiányos adatok rögzítése, különböző berendezéstípusok nem egyértelmű meghatározása, a forgalmazott berendezések hiányzó műszaki paraméterei stb.). Ebből következően az érdekeltek többsége nehézkesnek, valamint az inputok és outputok tekintetében nem teljes mértékben megbízhatónak ítélte az eszközt.

A kutatás és fejlesztés az irányelv egy másik költséges eleme, melynek a becslések szerint évente megközelítőleg 40–120 millió EUR-ba kerül. Fontos azonban megjegyezni, hogy bár a fokozott K+F-költségek kétségkívül az irányelv következményének tekinthetők, nem kezelhetők teljes mértékben negatív elemként, hiszen objektíve jobb teljesítményű berendezések gyártását teszi lehetővé.

4.3. Az irányelv relevanciája

Az irányelv relevanciáját illetően az értékelés során megállapításra került, hogy az irányelv eredeti célkitűzései ma is éppen olyan relevánsak, mint előterjesztésük idején. A kültéri berendezések szabad mozgásának biztosítása, az ilyen berendezések engedélyezett zajszintjének csökkentése az emberi egészség és jóllét védelme, valamint a környezet megóvása érdekében, továbbá a nyilvánosság zajkibocsátással kapcsolatos tájékoztatása mit sem veszített relevanciájából. Hatálybalépésekor az irányelv hiánypótló volt a – hivatásos vagy magáncélú – felhasználók által üzemeltetett kültéri berendezések által kibocsátott zajnak kitett lakosság védelmének tekintetében.

Az irányelv hatálybalépése óta különböző forrásokból – többek között az elvégezett tanulmányokból, az érdekelt felekkel folytatott konzultációkból és a „NOISE” alkalmazás adatbázisából – gyűjtött információk alapján a 12. cikk szerinti berendezések esetében az irányelv a becslések szerint 2–3 dB-lel[10] csökkentette a hangteljesítményszintként kifejezett zajkibocsátást.

Mára, 20 évvel az irányelv bevezetése után a növekvő urbanizáció, valamint az út- és épületinfrastruktúra-építési tevékenységek ebből következő élénkülése a kültéri berendezések fokozott használatát eredményezte, ezáltal pedig a zajkibocsátást is növelte. Különösen a fogyasztói berendezések száma nőtt jelentősen az interneten és az áruházakban kedvező áron beszerezhető termékeknek köszönhetően.

A forgalomban és használatban lévő berendezések számának e növekedése ellensúlyozta az irányelv zajkibocsátási szintekre gyakorolt pozitív hatását, ezáltal pedig újra szükségesség vált, hogy a gyártókat kevésbé zajos berendezések gyártására bírják rá. Az ebbe az irányba ható nyomás két forrásból érkezhet: a piacról vagy a jogszabályokból. A kevésbé zajos

[10] A decibel (dB) két, azonos mértékegységű fizikai mennyiség – ebben az esetben hangteljesítmény – logaritmikus arányát (10-es alapú logaritmusként) kifejező mértékegység. Mivel a decibelskála logaritmikus, nem pedig lineáris, egy 1 dB-es csökkenés mintegy 21 %-kal, egy 3 dB-es csökkenés pedig 50 %-kal alacsonyabb zajkibocsátást jelent.

berendezések iránti piaci kereslet hiányában tehát a jogalkotó feladata, hogy korlátozásokat állítson fel a kültéri berendezések zajkibocsátására vonatkozóan, és ezáltal védje az emberek jóllétét és egészségét.

Ami az iparágat illeti, bár az irányelv eleget tett az Unión belüli harmonizálás és jogbiztonság iránti igénynek, a nemzetközi kereskedelem szempontjából az irányelv és az általa megszabott szigorúbb határértékek nem jártak jelentős előnyökkel, és nem segítettek a külföldi jogszabályoknak való megfelelésben sem. A több különböző nemzeti szabvány kialakulásának esetleges kockázatára tekintettel azonban szinte egyik érdekelt sem támogatná az irányelv hatályon kívül helyezését.

Egyes gyártók úgy vélték, hogy a harmadik fél által elvégzett megfelelőségértékelés nem áll teljes mértékben összhangban az iparág jelenlegi igényeivel. Azzal érveltek, hogy az irányelv hatálybalépésekor a vállalatok nem rendelkeztek a zajkibocsátás méréséhez szükséges szaktudással, így a megfelelőségértékelés feladata a bejelentett szervezetekre hárult. Ma azonban már számos gyártó rendelkezik a mérések elvégzéséhez szükséges készségekkel, és képes lenne a harmadik fél által elvégzett megfelelőségértékelés helyett önértékelést alkalmazni.

4.4. Az irányelv koherenciája

Az irányelv más uniós jogszabályokkal való koherenciája és kiegészítő jellege tekintetében megállapításra kerültek bizonyos, a gyártókat érintő problémák, melyek hátterében az adott gépekre vonatkozó egyéb jogszabályok eltérő követelményei állnak. A gépekről szóló 2006/42/EK irányelv követelményeivel fennálló eltérésekből következően ugyanis egyes berendezéseket kétszer kell vizsgálni, míg a nem közúti mozgó gépekről szóló (EU) 2016/1628 rendelet előírásai egyes berendezések esetében megnehezítik mindkét jogszabály követelményeinek egyidejű teljesítését. Az pedig, hogy az irányelv nem tér ki a mérési bizonytalanságokra, a mérést végzőtől függő eltéréseket okozhat a garantált teljesítményszintek között.

Az értékelés mindazonáltal elismerte, hogy az irányelv a környezeti zajról szóló uniós jogszabályok szélesebb, átfogó hálózatának koherens részét képezi.

Bizonyos tagállamokban az irányelvet önkéntes nemzeti ösztönzőrendszerek támogatják, melyek célja a zajkibocsátási szintekkel, valamint a kevésbé zajos berendezések gyártásának és vásárlásának fontosságával kapcsolatos tudatosság növelése.

Az irányelv nem uniós nemzeti vagy nemzetközi jogszabályokkal való külső koherenciája és kiegészítő jellege terén nem került megállapításra jelentősebb probléma a kültéri zajkibocsátásról szóló irányelv és az Unión kívüli jogszabályok kapcsolatát illetően.

4.5. *Az irányelv uniós hozzáadott értéke*

Az irányelv uniós hozzáadott értéke és a stratégiai célkitűzések terén elért eredmények tekintetében megállapítható, hogy hiányosságai ellenére az irányelv számos kulcsfontosságú eredményt elért, melyekre az irányelv nélkül nem került volna sor. Ezért továbbra is az uniós megközelítés jelenti a legmegfelelőbb választ, mivel az a nemzeti megközelítésekhez

viszonyítva nagyobb valószínűséggel képes az irányelvben meghatározott célkitűzések elérésére.

Mi több, az irányelv megakadályozta az eltérő nemzeti szabályozások elterjedését, és többen úgy vélik, hogy hiányában vélhetően új nemzeti szabályozások jöttek volna létre. Az irányelv előírásainak köszönhetően a zajszintek a piaci kereslet hiánya ellenére is csökkentek az elmúlt húsz évben.

Bár lehet, hogy a jelenlegi zajkibocsátási határértékek és mérési módszerek nincsenek összhangban a technológia fejlődésével, az irányelv azonban így is arra kötelezi a gyártókat, hogy teremtsenek egyensúlyt a nagyobb teljesítményű berendezések kifejlesztését célzó kutatás és az irányelv zajkibocsátással kapcsolatos előírások teljesítése között. A fogyasztók általi piaci nyomás hiányát figyelembe véve valószínű, hogy az irányelv hiányában a kültéri berendezések gyártói figyelmen kívül hagynák ezt a tényezőt, és a berendezések más jellemzőire koncentrálnának. Mindezek miatt egyik megkérdezett érdekelt sem támogatta az irányelv hatályon kívül helyezését.

5. Következtetések és további lépések

A fentieket figyelembe véve az értékelés eredménye kedvező: összességében megállapítható, hogy az irányelv általánosságban véve eredményesnek, hatékonynak, relevánsnak és koherensnek tekinthető, és uniós hozzáadott értékkel bír. Az irányelv leegyszerűsítette a meglévő jogszabályi keretet, ezáltal pedig nagyobb egyértelműséget biztosított minden érdekelt fél számára. Eredményesen hozzájárult a kültéri berendezések zajkibocsátásának csökkentéséhez, és biztosította, hogy a gyártók erőforrásokat fektessenek a kültéri berendezések zajkibocsátásának csökkentését célzó különleges kialakítások, mechanizmusok és stratégiák kutatásába és fejlesztésébe. Tekintettel a kevésbé zajos berendezések iránti piaci kereslet és a nemzeti ösztönzők hiányára, az irányelv volt – és maradt máig is – az ilyen berendezések általi zajkibocsátás csökkentésének elsődleges hajtóereje.

Mindazonáltal számos kritikus jelentőségű tényező befolyásolta az irányelv működését, ami azt eredményezheti, hogy élni kell az irányelvben előirányzott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására történő felhatalmazás lehetőségével, illetve esetleg felül kell vizsgálni az irányelvet. Ez különösen azzal függ össze, hogy az irányelv alábbi meghatározó elemei nincsenek összhangban a technikai fejlődéssel:

- az irányelv hatálya, különös tekintettel a tárgyát képező kültéri berendezések listájára és meghatározására, valamint az egyes berendezéstípusokra vonatkozó előírások mértéke (zajkibocsátási határérték vagy csak a zajszint feltüntetése);
- a zajkibocsátásnak a zaj forrásánál történő további csökkentésére vonatkozó általános célkitűzés összefüggésében a konkrét kültéri berendezéstípusokra vonatkozó zajkibocsátási határértékek, tekintettel a műszaki és gazdasági megvalósíthatóságukkal kapcsolatban rendelkezésre álló információkra;
- az irányelv hatálya alá tartozó berendezések többségére vonatkozó jelenlegi vizsgálati előírások és mérési módszerek nem állnak összhangban a technológiai fejlődéssel,

ezért felül kell vizsgálni őket. Az (EU) 2019/1243 rendelettel módosított, a kültéri zajról szóló irányelv 18. cikkének a) bekezdése értelmében a Bizottság jogosult a 18b. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat elfogadni abból a célból, hogy a műszaki fejlődés szerinti kiigazítás érdekében módosítsa a III. mellékletben foglalt, az irányelv hatálya alá tartozó berendezések hangteljesítményszintjének meghatározására használandó léghangmérési módszereket. A Bizottság egyelőre még nem élt a III. melléklet módosításához való jogával, ezért tehát szükséges annak technológiai fejlődés szerinti kiigazítása[11].

- a releváns megfelelőségértékelési eljárások, azok az irányelv alkalmazási köre és a zajkibocsátási határértékek terén bekövetkező esetleges változásokhoz való igazítása, figyelembe véve az „önértékelésen" (belső ellenőrzésre épülő eljárásokon) alapuló különböző megoldások relevanciáját és hatását, valamint a harmadik fél által elvégzett beavatkozások (egy bejelentett szervezet részvételét megkövetelő eljárások), továbbá a piacfelügyelet jelenlegi hiányosságaival fennálló kapcsolatot;
- a zajról szóló adatokra vonatkozó kötelezettség és a kötelezettség kezeléséhez kapcsolódó eszköz, figyelembe véve a „NOISE" alkalmazás adatbázisának üzemeltetésével és hatékonyságával kapcsolatban felmerülő problémákat; valamint
- összehangolás az új jogszabályi kerettel, azaz a 768/2008/EK határozat gazdasági szereplőkre, piacfelügyeletre, bejelentett szervezetekre, megfelelőségértékelésre stb. vonatkozó rendelkezéseivel.

Az elégtelen piacfelügyelet szintén aláássa az irányelv célkitűzései megvalósításának eredményességét, főként az uniós piacon forgalomba hozott termékek jogi és műszaki megfelelőségének, valamint az uniós gazdasági szereplők versenyképességének vonatkozásában.

Az utóbbi aggály orvoslása érdekében a Bizottság fokozni fogja a különböző ágazati munkacsoportokon (bizottság és szakértői csoport) keresztül az irányelv működésének támogatását célzó koordinációs erőfeszítéseit annak érdekében, hogy biztosítsa a jogszabály végrehajtásával és érvényre juttatásával kapcsolatos egyeztetett és harmonizált megközelítéseket, valamint megfelelő iránymutatást nyújtson az érdekelt feleknek. Nevezetesen, a Bizottság továbbra is valamennyi tagállamban figyelemmel fogja kísérni az irányelv érvényre juttatását, valamint az ágazati közigazgatási együttműködési csoport tevékenységeit, ezenfelül ösztönzi és támogatja az illetékes piacfelügyeleti hatóságok együttműködési keretében történő összehangolt fellépését. A Bizottság megjegyzi továbbá, hogy a közelmúltban kibocsátott, a piacfelügyeletről és a termékek megfelelőségéről szóló (EU) 2019/1020 rendelet[12] célja többek között a nemzeti hatóságok és vámtisztviselők általi

11 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1243 rendelete (2019. június 20.) az ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárás alkalmazását előíró egyes jogi aktusoknak az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. és 291. cikkéhez történő hozzáigazításáról (HL L 198., 2019.7.25., 241 o.).

12 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1020 rendelete (2019. június 20.) a piacfelügyeletről és a termékek megfelelőségéről, valamint a 2004/42/EK irányelv, továbbá a 765/2008/EK és a 305/2011/EU rendelet módosításáról (HL L 169., 2019.6.25., 1. o.).

ellenőrzések megerősítése a nem biztonságos termékek uniós piacon történő forgalomba hozatalának megelőzése érdekében.